

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quarta. An conceptus Entis sit Univocus, vel Analogus Deo, & Creaturæ,
substantiæ, & accidenti?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

Secundum.
Sed, dicitur
Deus, eo
Deus quo
Ens.

guuntur ex natura rei, consequentia probatur, quia distinctio ex natura rei bene colligitur ex effectibus formalibus seu constitutivis distinctis, cum ergo aliud constituatur per rationem Deitatis & aliud per rationem Entis, necesse erit ut rationes illae habeant à parte rei aliquam distinctionem; probo assumptum quia cum Deus & Creatura in ratione Entis conveniant, sequeretur Deum in ratione Deitatis cum Creatura in ratione creaturae convenire & e contra, ergo. Confirmatur: Ratio Entis potest inveniri in eo, in quo non est ratio Dei, scilicet in Creatura; ergo ex natura rei ac propria ratione Dei & creaturae est praecisa. R. primò: Si sermo sit de eo, quod à parte rei est, negando absolute assumptum, sic enim Deus eo omnino est Ens, quo est substantia, ratio est, quia eadem realitas correspondet conceptui Dei & Entis à parte rei; ejusq; probationis distinguo antecedens, cum Deus & Creatura in ratione Entis conveniant actualiter, sequeretur, transcat ant. conveniant virtualiter & fundamentaliter, sequitur &c. nego antecedens & consequentiam. R. secundò: Si sermo sit de eo, quod contingit ex parte intellectus, inadèquate concipientis concedo ant. & nego consequentiam, ad probationem dico regulam illam veram esse, quando rationes illae sunt conceptibiles adèquate, id est, adèquate exprimentes diversas realitates à parte rei, non verò si sint inadèquate, ut est in proposito. Ad Confirmationem R. dist. antecedens: Ratio entis subjectiva nego antec. quia Enti ut sic non correspondet una realitas adèquate importata; ratio Entis objectiva & inadèquata tantum transeat antecedens, & nego consequentiam.

Instantia
alia solvitur.

Instantia: Si Deus à parte rei eodem penitus est Deus, qui est Ens; ergo à parte rei quo ei conveniunt, vel repugnant sub una ratione, convenient etiam vel repugnabunt sub alia, sed hoc est falsum, nam Deo repugnat finitas ex ratione propria Deitatis, quae non repugnat ei ratione entitatis, quia si repugnaret ex ratione formali Entis, repugnaret omni Enti etiam Creaturae, quod falsum est; ergo non eodem est Deus quo Ens. Ut hoc argumentum sat difficile solvatur, semper recurendum est ad rationes nostrae conclusionis, unde R. negando sequelam, nam sit reduplicatio super naturam Entis ac si haec natura esset praecisa ex natura rei, unde argumentum petendo occultè principium, supponit id, quod probare debet; eo enim ipso quod assumit praedicata quaedam repugnare Deo à parte rei sub ratione Deitatis, quae non repugnant sub ratione Entis, jam supponit rationem Entis à parte rei praecisam à Ratione Deitatis, quod est in Controversia, solum ergo haec praedicata conveniunt ipsi sub una ratione, & non conveniunt sub alia per nostrum concipiendi modum. Pro hoc tamen nota, quòd reduplicatio sit utilis ad concludendum unitatem conceptus aliquid, & perfectam praecisionem illius ab aliis, & sic ea usus sum, sed non juvat ad concludendam praecisionem ex natura rei, nisi dum in ipsis rationibus, in quibus sit reduplicatio, praesupponitur praeciso ex natura rei, cum ergo in proposito non supponatur ei praeciso ex natura rei, reduplicatio non poterit inferre ipsam, ex quo satis patet diversitas reduplicacionis in serie transcendentium, & in serie praedicamentali, nam in serie transcendentium fit solum reduplicatio in ordine ad nostros conceptus inadèquatos, in serie verò praedicamentali in ordine ad adèquatos conceptus.

Arguitur 3. Conceptus qui ex natura sua pauciora dicit, quàm alter est ex natura rei praecisus & distinctus ab eo, sed conceptus Entis naturam suam pauciora dicit, quàm conceptus inferiorum, nam conceptus Entis dicit solum gradum essendi & inferiora addunt determinatum modum essendi, ergo R. negando minorem, nam conceptus Entis solum ab intellectu inadèquate concipiente habet naturam aliquam in qua sepe & distinguit gradum superiorum à ceteris.

QUAESTIO IV.

An Conceptus Entis sit univocus, vel analogus DEO & Creatura, substantia & accidenti?

Ad intelligentiam hujus questionis necessario revocanda sunt illa, quae dixi de Antea praedicamentis, quibus suppositis una cum his, quae paulo ante dixi facilis erit resolutio, sunt autem in hac materia quatuor sententiae; Prima docet respectu DEI & Creaturae esse pure aequivocum, ita Parquilogus; Secunda, directe opposita asserit esse pure univocum, ita Arriaga, Oviedo; Tertia dicit pure analogum, ita Thomista quasi omnes, pro quareta ego

Dico: Conceptus Entis ad DEUM & Creaturam, substantiam & accidentem non est aequivocus, sed univocus imperfectus, seu analogus univocum. Ita Scotus l. d. 3. q. 2. cum suis.

Probatur prima pars: Si Ens esset aequivocum ad DEUM & Creaturam, nihil posset de DEO cognosci, aut demonstrari ex Creaturis, sed hoc est contra Philosophos, qui non nunquam plurima ex Creaturis de DEO demonstrarunt, & etiam contra Divum Paulum dicentem: Invisibilia DEI per ea quae facta sunt &c. ergo: sequela majori probatur, quia si Ens esset aequivocum, esset etiam aequivoca alia praedicata communia, unde arguendo ab his quae sunt in Creatura ad DEUM interveniret fallacia aequivocationis.

Probatur quòd sit analogus, quia creatura in ratione essendi habet talem attributionem ad Deum, quae analogiam inducit, ergo inter Deum & creaturam in ratione entis aliqua credit analogia; probatur ant. quia Deus est ens per essentiam, creatura per participationem; item diversum modum essendi habet in illis, nam

nam in Deo est infinitum, in creatura finitum; item habet diversum ordinem essentialium, quia prius est in Deo, posterius in creatura; & eandem habet diversum gradum perfectionis essentialis, quia Deus est ens perfectissimum, creatura multis scaturit imperfectionibus, sed ens per participationem dicit attributionem ad ens per essentialiam, finitum ad infinitum, posterius ad finem prius, imperfectum ad perfectum, ergo creatura in ratione entis dicit attributionem ad Deum, quae sufficit ad inducendam analogiam; eodem modo probatur de substantia & accidente, nam ens prius descendit ad substantiam quam accidens perfectius est in substantia quam accidente, &c.

absolūtē consideratum, sed ad substantiam collateralum.

Arguitur 1. Si ens esset univocum Deo & creaturis esset etiam genus, sed hoc est absurdum ergo: sequela probatur: quia si ens sit univocum, non potest reduci ad aliud universale, quā ad genus, quia praedicatur in quid de pluribus, plusquam numero differentibus: minor etiam patet, quia hoc laedit simplicitatem Dei. Ad hoc argumentum communis est Scotistarum Responso, negando sequalam majoris, quia ad hoc ut aliquid sit genus requiritur, quod sit quid verē potentiale & contrahibile per differentias, ens autem cum non sit quid contrahibile per differentias, sed solum per modos intrinsecos, ideo non posse habere rationem generis, haec responso satis bona quidem est, attamen ad evitandas instantias R. aliter negando sequelam majoris, quia ad genus Metaphysicum duae requiruntur conditiones, una est quod non dicat purum & simplicem conceptum, sed aliquam communem realitatem Metaphysicam, habentem esse in rebus extra omne opus intellectus; altera est, quod talis realitas sit potentialis ad aliam realitatem actualem & contrahibilis per illam, ita ut ex utraque resultet compositum Metaphysicum; & ratio est, quia compositio Metaphysica non est merē compositio rationis, alias quid obstarēt? Quo minus eam poneremus in Deo; non esset autem a parte rei si genus & differentia dicerent conceptus in adequatos absque propriis realitatibus sibi correspondentibus: & rursus non esset vera compositio si una realitas non esset extra aliam, quia de ratione partis componentis est, quod sit extra aliam partem eo modo, quo componit, cum ergo ens non dicat realitatem potentialem, sequitur nullo modo posse habere rationem generis: Ad probationem autem sequela dico ens non esse universale praedicamentale, sed transcendentalē.

Instatur: Quando aliquis effectus non adequat virtutem causae, nomen illis commune non potest esse univocum, sed creaturae sunt effectus Dei in nullo adequantes virtutem ejus, ergo, &c. Probatur maj. quando effectus non adequat virtutem causae, non recipit similitudinem ejus secundum eandem rationem, ergo nec potest habere nomen univocum. R. dist. maj. quando effectus in nulla ratione adequat virtutem causae, concedo maj. si aliquo modo nego maj. in proposito autem, licet creaturae secundum rationem particularem non adequet virtutem Creatoris, aequantur tamen simul in simplicissimo entis conceptu.

Arguitur 2. Contra analogiam entis. Conceptus objectivus entis abstractissimus, est omnino praecisus ab inferioribus, nec aliquam in se includit diversitatem, sed est perfectē unus, ergo quantum est de se, aequaliter descendit ad sua inferiora, & consequens purē univocē. R. Prius descendere rationem entis in Deum, deinde ad creaturam sistendo in re, & ideo deficere à simplici univocatione.

V. Argumentum ex ratione primum.

Duae conditiones ad genus requiruntur.

VI. Secundum.

III. Probatur quod sit univocus.

Probatur: Quod sit etiam univocus, ex ratione ipsa analogiae, quae ex se cum univocatione est composibilis, quia ut dictum est in Logica, inter univocum & aequivocum non mediat analogum, ergo si non est analogum aequivocum, ut probatum est, erit analogum univocum. Confirmatur hoc ex univocorum definitione tradita ab Aristotele in antepredicamentis, & ab omnibus recepta, ex qua colligitur ad constituendam univocationem sufficere qualemcunque unitatem rationis communis, & non requiri uniformitatem, seu aequalitatem in participanda ea ratione communi, cum nec mentionem fecerit illius Philosopher. Ex his à fortiori colligitur univocatio entis ad substantiam & accidens.

IV. Opponuntur arbitrariness et explicatur.

Opponitur 1. D. Damasc. in sua Logica docens ens ad alia entia se habere aequivocē, quia sola vox est communis, & pro eodem citat Porphyrium cap. de specie Aristotelem; secundò Scriptura Exodi 3. significat nomen entis soli Deo convenire. Tertio Philosopher 7. Meth. 14. dicit, accidentia non esse entia simpliciter, & secundum Doctorem, ei quod est simpliciter tale, & ei quod est secundum quid tale nulli datur conceptus communis, ergo. Idem argumentum potest formari de Deo & creatura. R. D. Damasc. citari ab aliis in oppositum. Ad Porphyrium respondet Doctor 1. d. 3. q. 3. contra istam univocationem, in Philosopher ista verba non inveniri, si tamen haec verba habeat, dicendum est illum non aliud velle, quā quod ens non sit univocum univocatione limitata, quae convenit gradibus, & praedicatis praedicamentibus, non verò quod non sit univocum univocatione transcendenti, quae convenit praedicatis indifferentibus ad finitum & infinitum. Ad secundum R. Scripturam sacram loqui per quandam exaggerationem, quatenus Deus infinite distat à nobis, & ad innuendum, quod Deus excellenti quodam modo est id quod est, unde scriptura sic loquitur, non quasi vellet creaturas non esse verē proprie entia, sed ut afferret maximam attributionem creaturae ad Deum. Ad tertium R. illam particulam secundum quid non sumi distractivē, sicut homo pictus dicitur homo secundum quid, sed sumitur tantum diminutivē, quatenus diminuit gradum perfectionis entis in accidente, cum deficiat multum à perfectione entitatis substantiae, & ex hoc dicitur ens secundum quid, non in se &